

Київський інститут банківської справи

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

**«Фінансово-економічна
система України в умовах
сучасних глобальних
викликів»**

УДК 336.02

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції: Фінансово-економічна система України в умовах сучасних глобальних викликів. – Київ, 23 травня 2018 року / За редакцією професора В.М.Фурмана. – Київський інститут банківської справи, 2018. – 201 с.

У збірнику представлені тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фінансово-економічна система України в умовах сучасних глобальних викликів», що відбулася 23 травня 2018 року в Київському інституті банківської справи. Матеріали присвячені аналізу соціально-економічних та фінансових проблем сучасної України; питанням розвитку та функціонування в країні фінансової, банківської, кредитної систем, управлінню грошовими потоками та страхуванню; аналізу особливостей обліку, оподаткування та контролю в умовах глобальної економіки.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії: **Фурман В.М.** – д. е. н, професор.

Члени редакційної колегії: **Тутік Л.І.** – проректор Київського інституту банківської справи; **Арсенко А.Г.** – к. іст. н., вчений секретар Київського інституту банківської справи, п. н. с. Інституту соціології НАН України; **Буткалюк В.О.** – к. с. н., начальник відділу підготовки магістрів Київського інституту банківської справи.

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського інституту банківської справи, протокол №3 від 20.06.2018 р.

ЗМІСТ

<i>Арсенко А.Г.</i> ГАРЯЧІ ГРОШІ ТА ФІНАНСОВІ КРИЗИ ЯК ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	8
<i>Балай К.А.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ЧИ УТИСК АУДИТОРСЬКОГО КОНТРОЛЮ?	15
<i>Безверхий К.В.</i> КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ	17
<i>Безпалий Р.В., Власова І.В.</i> БАНКІВСЬКІ ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	21
<i>Безпалий Р.В., Гернего Ю.О.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІТЧИЗНЯНУ ОСВІТУ	24
<i>Блохіна М.М.</i> СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	27
<i>Бондаренко Л.А., Зінчук О.В.</i> СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ	30
<i>Бондаренко Л.А., Світлова К.В.</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ	32
<i>Бричко М.М., Орехова Я. В.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДОВІРИ ДО КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ	35
<i>Буткалюк В.О.</i> СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕОЛІБЕРАЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	39
<i>Горкуша Х.В.</i> ОБЛІК І АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ, ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВІ	43
<i>Громницька І.Ю.</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНО-ДЕФОЛТНИХ СВОПІВ	46
<i>Громоздов В.В.</i> МИСТЕЦТВО ВИСТУПУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	49

<i>Громоздова Л.В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ ГРОМАДАМИ	50
<i>Давиденко Н.С.</i> СТАН ПОГАШЕННЯ ЗАБОРГОВАНОСТІ ІЗ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	54
<i>Дибкова Л.М.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ КРАЇНИ.....	57
<i>Дудник Л.Р., Приходько С.С.</i> ОЦІНКА РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ	60
<i>Єщенко П.С.</i> УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ ПОТРІБНА НОВА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ	62
<i>Жежерун Ю.В.</i> ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВІЗАЦІЇ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	67
<i>Карагін А.С.</i> ВПЛИВ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКУ.....	72
<i>Коваленко Ю.М., Коваленко І. І.</i> ПЕРЕВІРКА КРИЗОЮ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	73
<i>Кокошко Ю.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНИ ЗГІДНО ВИМОГАМ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ	76
<i>Коломіць В.М.</i> РИЗИКИ У СУЧАСНІЙ БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	79
<i>Коломіць Є.С.</i> КРАУДФАНДИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ФІНАНСУВАННЯ СТАРТАПІВ	82
<i>Колос І.В., Погрєда І.</i> КАУЗАЛЬНІСТЬ МІЖ ОБЛІКОВОЮ ПОЛІТИКОЮ І РІВНЕМ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	85
<i>Косяк І., Косяк М.</i> ПРОГНОЗУВАННЯ ЦІН НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КУЛЬТУРИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ СЕЗОННИХ ІНДЕКСІВ	87
<i>Кравчук М.Ю.</i> ВПЛИВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	91

<i>Краснолуцька Л.М., Борищук К.О.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	94
<i>Красножон С.В., Піддубний В.А.</i> КРИПТОВАЛЮТИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	98
<i>Кувшинова А.Б.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	100
<i>Лактіонова Л.А.</i> ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	104
<i>Лісна М.О.</i> ЗАХІД ВИРІШУЄ ПРОБЛЕМУ ДЕФЦИТУ РОБОЧОЇ СИЛИ ЗА РАХУНОК УКРАЇНИ	108
<i>Ломачинська І.А., Подирак К.Ю.</i> АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ В УКРАЇНІ, ЇХ ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ.....	110
<i>Лукаш І.М.</i> ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	112
<i>Ляхова О.О.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ МЕХАНІЗМІВ ПРИ БУДІВНИЦТВІ ЖИТЛА ТА ОПЕРАЦІЯХ З НЕРУХОМІСТЮ В УКРАЇНІ	114
<i>Масюк В.С.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ	117
<i>Омельченко В.Ю.</i> НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	120
<i>Онiкiєнко С.В.</i> РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ У МІЖНАРОДНІЙ ГАРМОНІЗАЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ І ФІНАНСОВИХ РИНКІВ	123
<i>Петрушина Т.О.</i> ФІНАНСОВЕ ЗНЕКРОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ	127

<i>Пластун О.Л., Макаренко І.О., Сльнікова Ю.В.</i> ПОСИЛЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ЯК ПРИЧИНА ЙОГО ДЕГРАДАЦІЇ	132
<i>Пилипенко О.В.</i> ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКУ ЯК ФІНАНСОВА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	135
<i>Писаренко Н.В.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТУАЛЬНИХ РОЗРАХУНКІВ В АГРАРНОМУ СТРАХУВАННІ	138
<i>Портна О.В.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ СУКУПНОГО ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ТА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	142
<i>Семенюк І.В.</i> РИНОК СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ УКРАЇНИ	146
<i>Скидан М.І.</i> ПІДСИСТЕМА «ОПЕРАЦІЙНИЙ ДЕНЬ БАНКУ» ЯК ОСНОВА СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	148
<i>Слівінський В.В.</i> ЗМІНА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ.....	150
<i>Смакота В.В.</i> СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	152
<i>Собко І.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ.....	157
<i>Стефуріна О.О.</i> РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	160
<i>Сухоносова В.В.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БАНКІВ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	162
<i>Тимошенко О.В.</i> СИСТЕМНА КРИЗА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ АБО КІНЕЦЬ "БУРЖУАЗНОГО СПОСОБУ ВИРОБНИЦТВА".....	165
<i>Тищенко О.П.</i> РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	167

<i>Тищенко В.М.</i> ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	172
Толстих Н.В. РИНКОВІ ОРИЄНТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ.....	175
Ходзицька В.В. ОБЛКОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОЇ БІЗНЕС-ПОЛІТИКИ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	178
<i>Чернуха Д.В.</i> ІННОВАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	181
<i>Чернявська Л.В., Кононенко Л.В.</i> ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	184
<i>Чернявський А.Л.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФОРМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ДОГОВОРУ (КОНТРАКТУ).....	186
<i>Шалімова О.Ю.</i> ВПЛИВ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК	189
<i>Шинкарьов Ю.В.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	192
<i>Шматок Ю.В.</i> ЕКОЛОГІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО МОРЕПЛАВСТВА ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ.....	196
<i>Ющик І.В., Редюк А.В.</i> ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗРОСТАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ	199

Список використаних джерел:

1. *Ватна Д.А.* Класифікація фінансових ризиків страхових організацій Д.А. Ваніна // Науковий вісник. – 2014. – № 1. – С. 17-29.
2. *Пікус Р.В.* Класифікація фінансових ризиків страхових компаній -основа ефективного ризик-менеджменту Р.В. Пікус // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2006. – № 81-82. – С. 108-112.
3. *Супрун А.А.* Страховий менеджмент: навч. посіб. / А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія, 2011. – 301 с.
4. Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14>
5. *Камінський А.Б.* Моделювання фінансових ризиків / А.Б. Камінський. — К.: Київський ун-т, 2006. – 303с.

*Бричко М. М.,
кандидат економічних наук, старший викладач Навчально-наукового
Інституту Бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету,
м. Суми
Орехова Я. В.,
студентка Навчально-наукового Інституту Бізнес-технологій «УАБС»
Сумського державного університету, м. Суми*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДОВІРИ ДО КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Для ефективного функціонування фінансової системи дуже важливо забезпечувати довіру до банківської системи, проте визначити та формалізувати цей чинник досить важко. За проведеними соціологічними дослідженнями довіра до банків в 2017 році в Україні становила лише 12%. Проте навіть таке значення в сучасних умовах функціонування банківської системи не відображає кризи довіри економічних суб'єктів, яка має ознаки хронічної. Тому дослідження цього питання є досить актуальним, оскільки низький рівень довіри до банків гальмує процес економічного розвитку України та порушує її фінансову стабільність.

На довіру до банківської системи впливають чинники макро- та мікрорівнів. Під макрорівнем розуміються зовнішні чинники, які здійснюють вплив на суспільну довіру як на інституційному (до окремого банку), так і системному (до всієї банківської системи або фінансового ринку) рівнях, та не залежать від діяльності окремої

банківської установи, зокрема: економічна, соціально-демографічна або геополітична ситуація в країні. Негативні тенденції динаміки основних макроекономічних показників та наявність негативних прогнозів щодо перспектив макроекономічного середовища провокують негативні очікування та знижують довіру до національної грошової одиниці. Іншим важливою детермінантою інституційної довіри до комерційних банків є недостатній рівень захисту прав споживачів фінансових послуг через відсутність в Україні комплексної системи захисту.

Факторами макrorівня можна вважати внутрішні чинники, тобто ті, які обумовлені політикою окремих комерційних банків, а також їхнім спектром надання банківських послуг. Так, ступінь надійності комерційного банку визначається економічними агентами виходячи з його положення у різних рейтингових списках, які формуються різними незалежними установами (організаціями, об'єднаннями) за різними класифікаційними ознаками. Іншою економічною детермінантою інституційної довіри мікрорівня можна вважати рівень процентних ставок, який визначає як привабливість комерційного банку з точки зору інвестування фінансових ресурсів, так і рівень довіри до цінової політики відповідного банку. Емпірично підтверджено, що зростання процентної ставки за депозитами негативно оцінюється економічними агентами [1]. Останні дослідження у сфері лояльності до банківських установ свідчать про велику роль сервісу надання банківських послуг: швидкість та якість обслуговування клієнтів, наявність рекламно-інформаційних матеріалів стосовно основних банківських продуктів, зручне розташування офісу, доступність та простота використання Інтернет-банку/мобільного банкінгу, наявність електронної черги, тощо [1]. Серед чинників, що негативно впливають на довіру, можна віднести нав'язування клієнтам платних та непотрібних послуг. Проте найбільшого значення в умовах інституційних потрясінь в країні набуває прозорість діяльності банків, тобто забезпечення належного рівня їхньої транспарентності.

Ряд дослідників вважають, що на довіру до комерційних банків впливають також такі другорядні чинники як вік, стать, місце проживання, рівень доходів, фінансова грамотність [2], [3], [4].

Так, в період після кризового відновлення було проведено дослідження в багатьох країнах стосовно детермінантів довіри до комерційних банків та банківської системи в цілому. Деякі з них узагальнено в Таблиці 1.

Таблиця 1

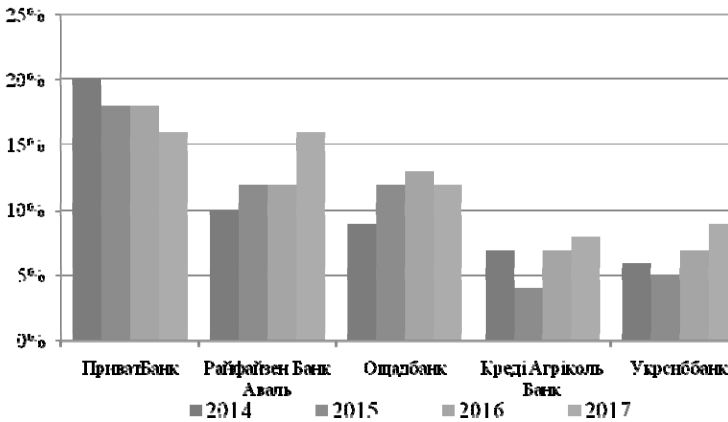
Соціально-економічні детермінанти довіри до комерційних банків

Автор, рік статті	Країна, період дослідження	Детермінанти довіри		Результати досліджень (механізм впливу)
		макрорівень	мікрорівень	
Маркус Кнелл, Хелмут Стікс, 2015[4]	Австрія, 2004-2009	Фінансова стабільність, рівень інфляції, ЗМІ	Ефективність банків, освіта	Стабільна фінансова ситуація сприятиме зростанню довіри до фінансових установ. Інформаційна відкритість та ефективне функціонування приваблює клієнтів, негативна оцінка з боку ЗМІ деструктивно впливає на довіру.
Сап'єнза, Зінгалес, 2012 [6]	США, 2008	Рівень нагляду за діяльністю банків	Ефективність корпоративного управління	Регулярний фінансовий моніторинг, високопрофесійний персонал формуватиме довіру у клієнтів, велика кількість скарг з боку клієнтів псує репутацію банку.
Янсен, Мошван дер Крузіен, 2013 [5]	Нідерланди, 2010-2012	ЗМІ, державне регулювання	Ефективність корпоративного управління, непрозорість інформації	Недостатня інформаційна відкритість, негативні новини в ЗМІ деструктивно впливає на довіру, великі заохочення для працівників банку формують негативне ставлення з боку клієнтів.
Карбо-Вальвер-де, Макі-Лопес, Родрігес-Фернандес, 2013 [2]	Іспанія, 2009		Ефективність діяльності банку, сервіс, дохід, вік, шлюб	Розробка систем економічної та інформаційної безпеки підвищує рівень довіри. Гарне обслуговування заохочує клієнтів надалі співпрацювати з банком.
Зузана Фунгасова, Лоурент Вейл, 2017 [3]	Китай, 2011-2014		Освіта, стать, вік, шлюб, дохід, місце проживання, належність до політичної партії, фінансова ситуація, інфляція, активи банку	Вступ до шлюбу знижує довіру до банків. Старіші люди більш довіряють банкам. Висока освіченість знижує довіру. Задоволеність фінансовою ситуацією в країні збільшує рівень довіри. Сільські жителі не довіряють банкам. Дохід та вік не впливають на рівень довіри. Значні банківські активи позитивно впливають на довіру.

Розглядаючи інституційну довіру до комерційних банків в Україні можна спостерігати досить негативну ситуацію, яка сформувалася на тлі постійної макроекономічної та політичної нестабільності, а також хронічної недовіри до влади в цілому. Щоб дослідити особливості формування рівня інституційної довіри та фактори, що впливають на її зміну, було визначено 5 банків з найвищими показниками довіри та досліджено її тенденцію протягом 2014-2017 рр. (див. Рис.1) [5].

Рисунок 1

Рейтинг банків України за рівнем довіри, 2014-2017 рр.

Наведений вище рейтинг був сформований за рахунок наступних детермінант: спектр банківських послуг, культура обслуговування та власність банку. Найбільшу популярність Приватбанк отримав за рахунок надання широкого спектра послуг та добре розвинуеного інтернет-банкінгу. Але з кожним роком довіра до нього знижується, і це пов'язано з появою скарг клієнтів на культуру обслуговування персоналом банку, а також несвоєчасного інформування клієнтів щодо змін у наданні банківських послуг. Водночас, Ощадбанк за рахунок проведеного ребрендингу розширив спектр послуг та підвищив культуру обслуговування у відділеннях банку, чим забезпечив збільшення інституційного рівня довіри.

Аналізуючи динаміку зміни рівня інституційної довіри до комерційних банків в Україні, можна зробити висновок, що важливою соціальною детермінантою довіри виступає є капітал банку у розрізі його походження. Протягом аналізованого періоду Райффайзен Банк Аваль, Креді Агріколь Банк та Укрсиббанк, які є власністю

європейських фінансових установ, мають висхідну динаміку рівня інституційної довіри. Це говорить про те, що українці не довіряють банкам державної форми власності, у тому числі за рахунок негативного досвіду 1990-х років. Підтвердженням цього є націоналізація Приватбанку в 2016 році, внаслідок якої довіра до банку різко упала.

Таким чином, довіра – це доволі незрозуміле явище і піддати його вимірюванню складно, але можна простежити певні закономірності в її формуванні і завдяки цьому сприяти її підвищенню.

Список використаних джерел:

1. Сомик А.В. Підвищення довіри до банків в Україні / А. В. Сомик. // Збірник наукових праць. – 2014. – №38. – С. 250–257.
2. Carbo-Valverde, S., E. Maqui-Lopez, and F. Rodriguez-Fernandez (2013) "Trust in Banks: Evidence from the Spanish Financial Crisis," Presentation at the 26th Australasian Finance and Banking Conference 2013.
3. Fungáčová, Z., and Weill, L. (2017) "Trusting banks in China," BOFIT Discussion Papers 9/2017, Bank of Finland, Institute for Economies in Transition.
4. Knell, M., and H. Stix (2015) "Trust in Banks. Evidence from Normal Times and from Times of Crises," *Economica* 82, 995-1020.
5. Jansen, D.-J., R. Mosch, and C. van der Cruijssen, (2015) "When Does the General Public Lose Trust in Banks?" *Journal of Financial Services Research*, (forthcoming).
6. Sapienza, P., and L. Zingales (2012) "A Trust Crisis," *International Review of Finance*, 12(2), 123-131.

*Буткалюк В.А.,
кандидат социологических наук, научный сотрудник
Института социологии НАН Украины, г.Киев*

СОЦИАЛЬНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ НЕОЛИБЕРАЛЬНЫХ РЕФОРМ В УКРАИНЕ И МИРЕ

К концу XX в. неолиберализм стал доминирующей экономической теорией и практикой во всем мире. Главным бустером в снятии барьеров на его пути был демонтаж социализма в странах Восточной Европы и СССР. Эта геополитическая трагедия была объявлена рыночными фундаменталистами доказательством якобы несостоятельности советского проекта и превосходства капиталистического строя. Развал мировой социалистической системы положил начало демонтажа «государства благосостояния» в западных странах с целью нового перераспределения доходов и богатства.